नेपाल सरकार
शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय
शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ

अछाम

शैक्षिक स्थिती प्रतिवेदन २०८२।०८३

पेश गरेको निकाय
नेपाल सरकार

शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय

शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

क) जिल्लाको परिचय

अछाम सुदुर पश्चिमप्रदेशमा पर्ने सेती अञ्चलको एक पहाडी जिल्ला हो । यस जिल्लाको सदरमुकाममंगलसेन हो । यस जिल्लाको सदरमुकाम मंगलसेन र साँफेवगर आज पनि व्यापारिक र प्रशासनिक हिसावले पनि महत्वपूर्ण छ । मंगलसेन प्राचीनकालदेखि नै यस क्षेत्रकै प्रशासनिक एवं व्यापारिक केन्द्रको रुपमा रही आएको पहाडी बजार हो । यस जिल्लाको भूगोल समुद्र सतहबाट न्युनतम ५४० मिटर र अधिकतम लगभग २८३० मिटर उचाइसम्म रहेको छ । अछाम जिल्ला भौगोलिक स्थितिका हिसाबले २८ डिग्री ४४ मिनेटदेखि २९ डिग्री २३ मिनेट उत्तरी अक्षांशसम्म र ८१ डिग्री ३२ मिनेटदेखि ८१ डिग्री ३५ मिनेट पूर्व देशान्तरसम्म पै**m**लिएको छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १,६९२ वर्ग कि.मि.छ । यहाँको हावापानी लेकाली ठण्डादेखि अर्धोष्ण किसिमको रहेको छ । जिल्लाको सिमाना पूर्वमा कालिकोट, दैलेख, पश्चिममा डोटी, उत्तरमा बझाङ, बाजुरा र दक्षिणमा सुर्खेत जिल्ला संग जोडिएको छ ।

खप्तड, रमारोशनपर्यटकिय क्षेत्रको काखमा अवस्थित यो जिल्ला प्राकृतिक साधनका हिसाबले अत्यन्तै धनी छ । बैद्यनाथधाम जस्तो धार्मिक एवं पर्यटकिय क्षेत्र यसै जिल्लामा पर्दछ । यो जिल्ला भौगोलिक, जैविक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण छ । त्यसैले यहाँ विकासका अनेकौ सम्भावनाहरु रहेका छन् । जिल्लाको विभिन्न किसिमको भौगोलिक अवस्थाका कारण गर्दा यहाँको विकासमा चुनौती पनि रहेका छन् ।

जिल्लाको राजनैतिक एवं प्रशासनिक विभाजन

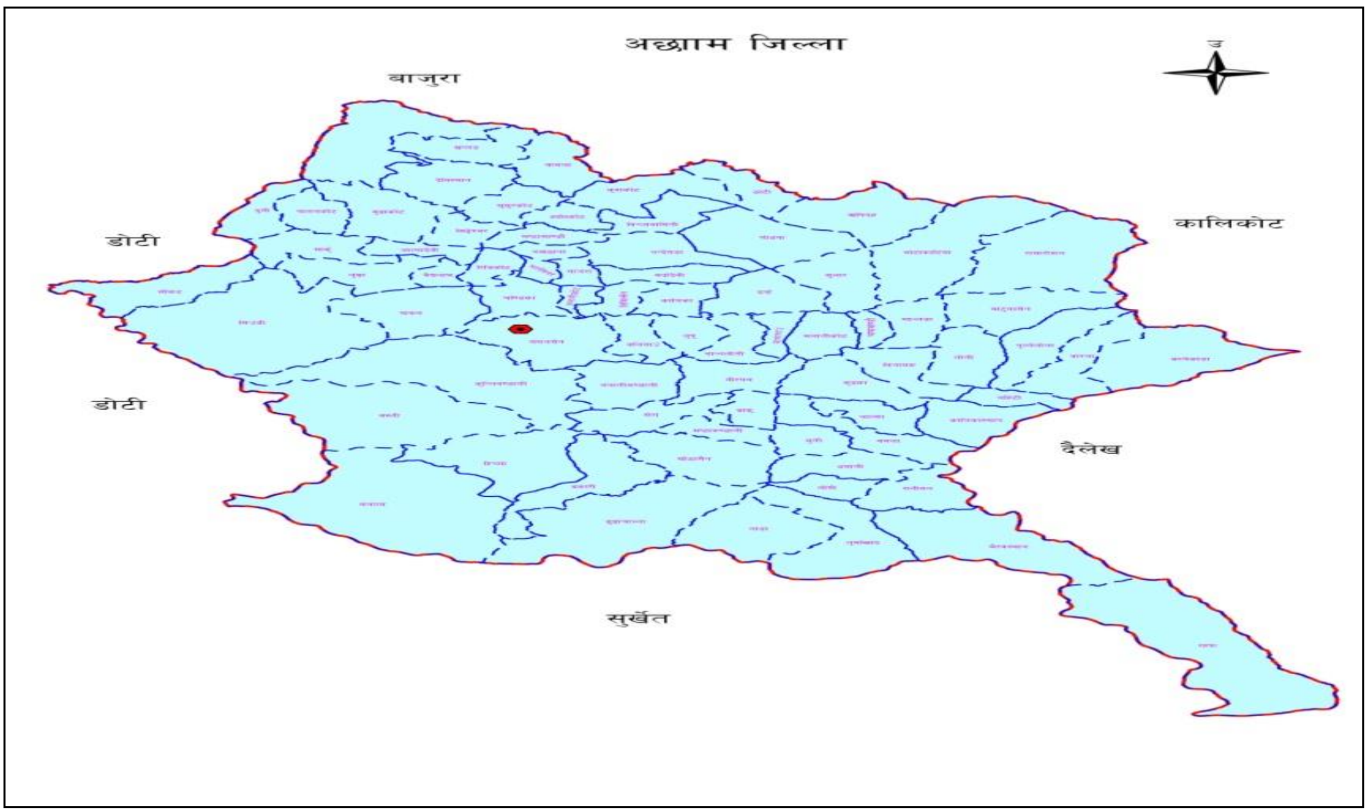

ef}uf]lns l:ytL
k"j{df M sflnsf]6 / b}n]v

klZrddf M 8f]6L
pQ/df M afh'/f / a´fË
blIf0fdf M ;'v]{t lhNnf /x]sf] 5
cIff+z M @*æ $^æb]lv @(æ $(æ pQ/;Dd / b]zfGt/ M *!æ #$æ bl]v *!æ #^æ k"j{;Dd
s"n If]qkmn M !^($ ju{ lsnf]ld6/
prfO M %$) ld6/b]lv #*$) ld6/;Dd /

/fhg}lts tyf k|zf;lgs ljefhg
k|b]z M;"b'/klZrd
lhNnf M c5fd
;b/d'sfd M d+un;]g
lgjf{rg If]q M @
gu/kflnsf ;+VofM $मंगलेन, साँफेवगर, कमलवजार र पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका
ufpkflnsf ;+Vof M ^ t'df{vfb, 9sf/L, /fdf/f]zg, afGgLu9L hou9, rf}/kf6L / d]Nn]v ufpFkflnsf

जनगणना २०७८ अनुसार जिल्लाको कुल जनसंख्या : २२९८१६
महिला जनसंख्या : १२३५७६ पुरुष जनसंख्या :१०६२४० घरधुरी संख्या :३९३७५ औषत घरधुरी जनसंख्या :४.६०
लैङगिक अनुपात :८५.९७, जनघनत्व १३७ वर्ग कि.मि., वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर -१.०९ प्रतिशत
१५-६० वर्षको साक्षरता प्रतिशत : ९६.५६ पुरुष साक्षरता प्रतिशत :९७.५७ महिला साक्षरता प्रतिशत :९५.५६

kl/R5]b – १ -एक _
स्थिति प्रतिवेदन

१=१पृष्ठभूमी

जिल्लामा प्राप्त कार्यक्रमहरुको कार्यन्वयन गर्ने क्रममा जिल्लाले प्राप्त गरेको उपलब्धी र वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था र जिल्लाले अनुभव गरेका नया चुनौतीहरु समावेस गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । जिल्लाको विषम भौगोलिक अवस्था आम नागरिकको शिक्षा प्रतिको चेतनाको विकास र विकास प्रतिको बढ्दो आकांक्षाले गर्दा प्राप्त स्रोत साधनलाई वितरण गर्दा स्थानीय स्तरमा सानो तिनो समस्याहरु आए पनि कार्यक्रमको वितरण र कार्यान्वयन सूचारु रुपमा सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आम नागरिकको सकारात्मक चासोको अझैपनि कमी नै देखिन्छ फलस्वरुप भौतिक निर्माण विद्यालय सूधार योजना कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता आउन नसकेको देख्न पाईन्छ । जिल्लाको विद्यालयहरुको संचालन र व्यवस्थापनमा केही विद्यालय बाहेक अन्य विद्यालयमा गुणस्तर भन्दा पनि अन्य पक्षले बढी प्राथमिकता पाएको देखिन्छ । परीक्षालाई मर्यादित बनाउने प्रयास शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, जिल्ला समन्वय समिति र इकाइका कर्मचारीको मात्र दायित्व सम्झने प्रवृतिलाई हटाउन धेरै मेहेनत गर्नुपर्ने देखिन्छ यसले पठनपाठनमा नकारात्मक सन्देशहरु विद्यालयमा पुग्ने कारण विद्यालय पठन पाठन मैत्री बन्न सकेको छैन । तथापी जिल्लाका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यालय सुधार योजना निर्माण भई सोको कार्यान्वयन गर्न र विद्यालय शान्तिक्षेत्र कार्यान्वयन गरी विद्यालय खुल्ने र पठनपाठनका दिन वढाउन प्राय जसो विद्यालयहरुले पहल गर्नु शैक्षिक सुधारको लागि शुभ आरम्भ मान्न सकिन्छ ।
शिक्षण सिकाईको सुधारको लागि मुख्य जिम्मेवार मानिने शिक्षकमा बालवालिकालाई सिकाउन सक्दो सहजिकरण गर्नु पर्दछ,अभिभावकमा आफ्ना वालवालिकाहरुलाई नियमित विद्यालय पठाउनु पर्दछ र विद्यार्थीमा आफूले सिक्न जान्न मेहनत गर्नु पर्दछ भन्ने भावना अझै पनि प्रयाप्त रुपममा महसुस हुन नसक्नाले सिकाईमा लगानी अनुरुपको अपेक्षाकृत नतिजा आउन सकेको पाईदैन । यसको लागि अझै पनि जिल्लावासीहरुमा सचेतना मुलक कार्यक्रमको आवश्यकता रहेको आभष मिल्दछ । कार्यक्रमको मूख्य कार्यान्वयन तह विद्यालय भएको वर्तमान परिप्रेक्षमा प्राप्त कार्यक्रमको वेलैमा प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन विद्यालयले अझै जिम्मेवारी र दायित्व वोध हुनु अति आवश्यक देखिन्छ ।
शैक्षिक कार्यक्रममार्फत् वालवालिकाहरुलाई गुणस्तरीय तथा सर्वसुलभ शिक्षा पुरयाउने हेतुले विसुद्ध सामाजिक भावना भन्दा पनि कसैलाई रोजगारी उपलब्ध गराउने वा पाउने हेतुले शैक्षिक संस्थाहरु विस्तार गर्न लागि पर्ने प्रवृत्ति हटाउन अझै मेहनत गर्नु पर्ने देखिन्छ । जिल्लाको कार्यक्रम कार्यान्वयमा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइको Education hub को रुपमा मानिने भएकोले वर्तमान समय सापेक्ष स्रोत साधन सम्पन्न गराउन नसक्दा कतिपय कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता आउन सकेको छैन। विद्यालय शिक्षा क्षेत्रको योजना कार्यमको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि अझै पनि सबै सरोकारवालाहरुको ईमान्दारिता,जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व वोध जस्ता पक्षहरुले महत्व पूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको लागि सबै जिम्मेवार हुनु अति आवश्यक छ ।

१.२स्थिती प्रतिवेदनको उद्देश्यः

- जिल्लामा संचालन भएका शैक्षिक कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अवस्था सजिलै थाह पाउने अवसर मिलाउनु ।
- जिल्लाका शैक्षिक सुचनाहरुलाई व्यवस्थित गर्नु ।
- कार्यक्रमको प्रभावकारीता विश्लेषणत्मक रुपमा प्रस्तुत गरि कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रभावकारीता वढाउन पृष्ठपोषण प्रदान गर्नु ।

- कार्यक्रमगत रुपमा कार्यक्रम कार्यान्वियनको स्थिति र अवस्थालाई लिपिवद्ध गरी शैक्षिक सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्नु ।
- आगामि वर्षका कार्यक्रम कार्यान्वयमा सरलता ल्याउनु ।

१.३ स्थिती प्रतिवेदन निर्माण प्रकृयाः

- स्थिती प्रतिवेदन निर्माण गर्दा निम्न प्रकृया अवलम्बन गरिएको थियो ।
- प्रतिवेदन तयारीको लागि इकाइका कर्मचारीहरु विच छलफल ।
- तथ्यांक संकलन ।
- तथ्याकं रुजु एवं विश्लेषण ।
- संचालित कार्यक्रमहरुको प्रतिवेदन अध्ययन तथा विश्लेषण ।
- लेखन, रुजु तथा प्रमाणिकरण ।

१.४ तथ्यांक÷सूचनाका स्रोतहरु

- Flash Report २०८२ र २०८३
- स्थानिय तहबाट प्राप्त शैक्षिक प्रोफायल
- कर्मचारी तथा स्थानिय तहका पदाधिकारीहरुको निरीक्षण प्रतिवेदन
- जनगणना २०७८ को रिपोर्ट
- सम्पन्न कार्यक्रमहरुको प्रतिवेदन
- अद्यावधिक शिक्षक अभिलेख

१.५ प्रतिवेदनको ढाँचा

प्रतिवेदनको ढाँचा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले वेवसाईटमा राखेको ढाँचालाई अनुसरण गरि यो स्थिति प्रतिवेदन तयार गरिएको छ

१=६ शैक्षिक अवस्था M

क_विद्यालय विवरण

अछाम जिल्ला	प्रारम्भिक बालबिकास केन्द्र	आधारभुत	माध्यमिक	सामूदायिक सिकाइ केन्द्र	क्याम्पस

				साधारण घार		प्राविधिक धार			
		कक्षा १ –५	कक्षा ६– ८	कक्षा ९–१०	कक्षा ११–१२	कक्षा ९–१०	कक्षा ११– १२		
जम्मा	४७२	२७१	६३	४७	५७	४	७	४२	७

ख_ शिक्षक दरबन्दी विवरण M

क्रसं	स्थानीयतहको नाम	प्रातह स्वीकृत दरबन्दी	प्रातह राहत दरबन्दी	निमावित ह स्वीकृत दरबन्दी	निमावित ह राहत अनुदान कोटा	मावितह स्वीकृत दरबन्दी	मावितह राहत अनुदान कोटा	मावितह ११ १२ स्वीकृत दरबन्दी	मावितह ११ १२ अनुदान कोटा
१	बान्नीगढीजयगढ गाउँपालिका	६४	२२	१५	७	३	१३	३	५
२	साँफेबगरनगरपालिका	१३६	६८	३२	२०	२४	२५	१५	१३
३	मंगलसेननगरपालिका	१११	४९	२४	२१	१२	२०	८	८
४	चौरपाटीगाउपालिका	७१	३३	१४	१२	४	११	0	४
५	कमलबजारनगरपालिका	७४	४७	१६	२३	८	१८	३	१३
६	ढकारीगाउँपालिका	६२	३५	९	८	२	६	0	४
७	मेल्लेखगाउँपालिका	६३	४२	१०	१०	५	१४	४	८
८	रामारोशनगाउँपालिका	७०	४६	१५	११	५	१३	0	२०
९	तुर्माखाँदगाउपालिका	७१	५९	१३	१६	९	१३	६	६
१०	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	८५	५४	१०	१३	९	१६	४	४
	जम्मा	८०७	४५७	१५८	१४२	८१	१४९	४३	८५

ग_ विद्यार्थी विवरण M

क्रस	स्थानिय तहको नाम	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्	कक्षा १ – ५	कक्षा ६ – ८	कक्षा ९–१०	कक्षा ११–१२	कूल जम्मा

१	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	३३१	१००१	६६३	५६०	८६	२६४१
२	साँफेबगर नगरपालिका	६३४	२२६८	१४१६	९०६	४४३	५६६७
३	मंगलसेन नगरपालिका	७०५	२६०९	१५६६	१०८५	४८३	६४४८
४	चौरपाटी गाउपालिका	८२७	२६४२	१२३६	६९४	३७२	५७७१
५	कमलबजार नगरपालिका	६८२	२४९५	१४०९	९१८	३७६	५८८०
६	ढकारी गाउँपालिका	६६७	३४३४	१४२१	८५०	५०८	६८८०
७	मेल्लेख गाउँपालिका	५६५	२८८३	१८६८	१००५	५८४	६९०५
८	रामारोशन गाउँपालिका	८९१	३१९०	१५९९	९१२	५६१	७१५३
९	तुर्माखाँद गाउपालिका	९४९	३०५४	१७८१	७०६	५३८	७०२८
१०	पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका	७३७	३५२५	१६०६	८७५	१३४	६८७७
	जम्मा	६९८८	२७१०१	१४५६५	८५११	४०८५	६१२५०

घ_सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरुको विवरण अछाम

क्रसं	स्थानीयतह	सामुदायिकसिकाइ केन्द्रको नाम	अध्यक्षकोनाम	परिचालककोनाम	परिचालकको सम्पर्क नं
१	कमलबजार नगरपालिका	कमलबजार सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	शारदाबिष्ट	कमला कुंवर	९८६१५९०४२१

२	कमलबजार नगरपालिका	सिर्जनशिल सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	तपेन्द्रबहादुर शाही	बिमलाकुमारी शाही	९८४४०९६६२६
३	कमलबजार नगरपालिका	आदर्शसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	शिवराजबजगाई	देव देवीबिष्ट	९८६५६८०७८१
४	कमलबजार नगरपालिका	बडडी अछामसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	टंक बहादुरभण्डारी	ताराकुमारी बोगटी	९८६४३०७८६८
५	मेल्लेख गाउँपालिका	चुलिकोटसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	नृप साउँद	अन्जुसाउँद	९८६९१५८३७०
६	मेल्लेखगाउँपालिका	बुढिगंगासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	खगेन्द्रबहादुर साउँद	धनसराबोहरा ठकुल्ला	९८६२५८६२४३
७	मेल्लेख गाउँपालिका	जनचेतनासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	दल बहादुरबुढा	तुलीकुमारी बुढा धामी	९८४८६७६४३०
८	तुर्माखाँदगाउपालिका	कर्णालीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	हरिश्चन्द्रशाही	रमिताकुमारी विसि	९८४४८८११०१
९	तुर्माखाँद गाउपालिका	एभरेष्टसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	टेक बहादुरबयक	शान्ता बयक	९८४८६४५९०२
१०	तुर्माखाँद गाउपालिका	बागेश्वरीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	महेन्द्रबहादुर शाही	निन्द्राकुमारी शाही	९८४८६४९४२१
११	तुर्माखाँद गाउपालिका	शिवस्थानसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	प्रेम शाही	राधा शाही	९८४५५९००१०
१२	मंगलसेनन गरपालिका	मोतिरामसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	मान बहादुरसोडारी	सरिता रावलसोडारी	९८६५७३५५१५
१३	मंगलसेन नगरपालिका	सगरमाथासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	राइलु देविगिरी	देवीकुमारी शाही	९८६८४४८६१९
१४	मंगलसेन नगरपालिका	मालिकासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	चन्द्रबहादुर थापा	निर्मलापाल	९८६४२९२४१८
१५	मंगलसेन नगरपालिका	ठूलासैनसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	जनकभण्डारी	भद्रकलादेवकोटा	९८४८६०४१८१
१६	मंगलसेन नगरपालिका	मंगलसेनसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	चन्द्रमणिभाट	निर्मलाढुंगाना	९८६८४२५७६२
१७	बान्नीगढीजयगढ गाउँपालिका	पञ्चदेवलसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	नरेन्द्रशाह	मनिषाटमट्टा	९७४९००५९५२
१८	बान्नीगढीजयगढ गाउँपालिका	बर्दादेवी सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	मोहनताम्राकार	रम्भाताम्राकार	९८६५६६६९१८
१९	ढकारी गाउँपालिका	कृष्ण सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	कृष्णबहादुर बुढा	जानकीउपाध्याय	९८४८६४५६१४
२०	ढकारी गाउँपालिका	जाल्पादेवि सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	हरि बुढा	मन्सरा बिसी	९८४८४१०००८
२१	ढकारी गाउँपालिका	त्रिवेणीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	दल बहादुरसाउँद	पुष्पासाउँद	९७४९१६८५१०
२२	ढकारी गाउँपालिका	घोडासैनसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	बसन्तबहादुर बिष्ट	खिर्माकुमारि बिष्ट	९८६४६२७४३४
२३	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	पञ्चदेवलसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	टेक बहादुरशाही	इन्दिरारेग्मी	९८६५४६९५३८
२४	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	देवलक्ष्मीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	वेद प्रकाशतिमिल्सैना	जिताकुमारी उपाध्याय	९८४८१३१४९३
२५	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	कालिकास्थानसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	प्रतापसिंह बिष्ट	भावना रावलबिष्ट	९८६३३६६३३९

२६	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	जाल्पादेवीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	डम्बरबहादुर रावल	नौरताबिष्ट	९८६५५३१९१८
२७	पञ्चदेवलविनायक नगरपालिका	सरस्वतीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	नरेन्द्रबोहरा	इन्द्रसराकुमारी बोहरा	९७४९१०४३३८
२८	साँफेबगर नगरपालिका	बैजनाथसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	लक्ष्मीशाह	सरस्वतीशाह	९८४४१६३७४७
२९	साँफेबगर नगरपालिका	साँफेबगरसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	शिव बहादुरकुँवर	जानकी रावल	९८६५५७९२३८
३०	साँफेबगर नगरपालिका	बयलपाटासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	हिक्मतबहादुर भूल	रतन देवीकुँवर	९८४८६९१७१३
३१	साँफेबगर नगरपालिका	बेतालमाण्डौसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	भक्तबहादुर कुँवर	उत्तराजोशी	९८४८४७८३७९
३२	साँफेबगर नगरपालिका	जनसेवासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	कुल बहादुरबिष्ट	सुन्तलाबिष्ट	९८४८९९४०४८
३३	साँफेबगर नगरपालिका	खप्तडसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	अंग कडायत	शोभा कडायत	९८६३२९८१८४
३४	रामारोशन गाउँपालिका	चाफामाण्डौसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	चक्रबहादुर रावल	सरितारावल	९८६४८०१९०९
३५	रामारोशन गाउँपालिका	शान्तडासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	केशव शाह	मिना विक	९८६९४३७८२५
३६	रामारोशन गाउँपालिका	झातासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	लाल बहादुरबटाला	रतन कुमारीरावल	९८४५२५१००४
३७	रामारोशन गाउँपालिका	रामारोशनसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	शेर बहादुरसाउँद	कौशिलासाउँद	९८६५८०८४५३
३८	रामारोशन गाउँपालिका	सुतारसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	खगेन्द्रमानसिंह	राजु बिष्टरावल	९८४७५७४१०८
३९	चौरपाटी गाउँपालिका	चौरपाटीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	टेक बहादुरथापा	पवन थापा	९८६५६३२१७१
४०	चौरपाटी गाउँपालिका	बज्रयोगिनीसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	हर्कबहादुर लोहार	कौसी भूल	९८६८४४५७६१
४१	चौरपाटी गाउँपालिका	सिद्धबाबासामुदायिक सिकाइ केन्द्र	चन्द्रबहादुर साउँद	महेश्वरीनगर्जी	९८४८६००६८४
४२	चौरपाटी गाउँपालिका	सान्नीकोटसामुदायिक सिकाइ केन्द्र	गणेशबहादुर बोगटी	सरिताहुड्के	९८४८४७५१८५

१.७इकाइको संरचना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन

यस इकाइमा निम्नानुसारको स्वीकृत संरचना जनशक्ति व्यवस्थापन रहेको छ ।

शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ ,अछाम

⇕

इकाइ प्रमुख-१, रा.प.तृ.(अधिकृत)

अम्बादत्त जोशी

⇕

प्राविधिक सहायक -३(रा.प.अन.)
श्री मदन बहादुर विष्ट
श्री भुपेन्द्र विक्रम शाही (राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड शाखा कार्यालय डडेल्धुरा काज)
श्री सुरेन्द्र प्रसाद बजगाई

⇕

कार्यालय सहयोगी-२

श्री तिलक बहादुर बोगटी करार

श्री मिन बहादुर बोगटी करार

kl/R5]b – @ -b"O{_

२.१ इकाइको समग्र वजेटको अवस्था

२.१.२ शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ – ३५००१०१३३/३४

वजेट रु लाखमा

क्र स	कार्यक्रम÷क्रियाकलाप	इकाई	भौतिक परिमाण	भार	वार्षिक वजेट	वार्षिक प्रगती			
						परिमाण	भार	वजेट	वित्तिय प्रगती
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु									
11.3.7.95	ल्यापटप, फोटोकपी,कम्प्युटर, प्रोजेक्टर एवम् पिन्टर खरीद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र,उपकरण तथा मेशीन औजार)	वटा	1	0.91	0.9200	100	1.12	0.9200	100.00
11.6.13.59	सोफा, कार्पेट, पर्दा, टेवुल, कुर्सी, दराज, रयाक	वटा	1	1.37	1.38000	100	1.65	1.36165	98.67

क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				2.28	2.30000		2.77	2.2817	99.20
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				0.00			0.00		
1.1.1.5	रा.प. तृतीय (स्थायी कर्मचारी)	जना	1	7.79	7.86	100	9.53	7.860	100.00
1.1.1.6	रा.प.अनं. प्रथम	जना	3	19.57	19.73	66	15.20	12.53208	63.52
1.2.1.12	राप तृतीयको स्थानीय भत्ता	जना	1	1.00	1.01	100	1.22	1.0056	99.56
1.2.1.13	राप अनं प्रथमको स्थानीय भत्ता	जना	3	1.87	1.89	66	1.55	1.2788	67.66
	का.स. पाँचौ स्तर स्थानीय भत्ता	जना	1	0.41	0.41	0	0.00	0.00000	0.00
1.2.10.1	पाले पहरा भत्ता	जना	1	0.30	0.30	100	0.27	0.22425	74.75
1.2.10.3	दशै तिहारको अतिरिक्त भत्ता	जना	1	0.25	0.25	100	0.03	0.0230	9.20
१.६.२.२	स्थायी कर्मचारीको योगदानमा आधारित निबृतिभरण खर्च	जना	1	0.99	1.00	100	0.34	0.28160	28.16
1.2.2.3	महंगी भत्ता	जना	5	1.79	1.80	100	2.18	1.8000	100.00
1.2.8.1	प्रसुती स्याहार	जना	1	0.05	0.05	0	0.00	0.00	0.00
1.3.1.2	कर्मचारीहरुको पोशाक खर्च	जना	8	0.79	0.80	100	0.36	0.30	37.50
1.6.4.1	स्थायी कर्मचारीको विमा	जना	5	0.24	0.24	100	0.17	0.1440	60.00
2.1.2.1	बिद्युत महशुल	पटक	5550	0.99	1.00	100	0.36	0.30	30.00
2.1.3.5	खानेपानी महशुल	लीटर	1660	0.99	1.00	100	0.36	0.295	29.50
2.1.6.1	टेलिफोन महसुल	पटक	1	0.99	1.00	100	0.87	0.7200	72.00
2.1.7.1	ईमेल/ इन्टरनेट/वेवसाइट महसुल	पटक	1	0.69	0.70	100	0.56	0.465	66.43
2.1.9.1	हुलाक/कुरियर खर्च	जना	1	0.24	0.24	100	0.17	0.1389	57.88
2.2.2.3	डिजेल	लीटर	900	1.58	1.59	100	1.93	1.5900	100.00
2.2.2.५	पेटो«ल	लीटर	360	0.61	0.62	100	0.75	0.62000	100.00
11	केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ			0.00			0.00		
2.2.2.7	इन्धन (कार, जिप, भ्यान र मोटरसाइकिल)	लीटर		1.98	2.00	100	2.43	2.00	100.00
2.2.3.6	सवारी साधन बाहेकका मेसिनरी औजारमा प्रयोग हुने इन्धन खर्च	लीटर	1	0.24	0.24	100	0.29	0.24	100.00
2.3.1.5	मर्मत संभार (कार, जिप, भ्यान र मोटर साइकल)	वटा	1	2.12	2.14	100	2.59	2.13958	99.98
11	केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ			0.00			0.00		
2.3.1.5	मर्मत संभार (कार, जिप, भ्यान र मोटर साइकल)	वटा	1	1.27	1.28	100	1.55	1.27995	100.00

2.3.2.5	मर्मत संभार (फोटोकपी, ल्यापटप, कम्प्यूटर, प्रोजेक्टर आदी)	वटा	1	0.99	1.00	100	1.20	0.99250	99.25
2.3.9.1	कार्यालय भवन मर्मत तथा सुधार	पटक	1	2.98	3.00	100	3.57	2.93970	97.99
2.3.14.1	फर्निचर तथा फिक्चर्सको मर्मत तथा सम्भार	महिना	1	0.99	1.00	100	1.16	0.9605	96.05
2.4.1.1	कार्यालय सामान खरिद	पटक/ संख्या	1	1.27	1.28	100	1.55	1.2800	100.00
11	केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ			0.00			0.00		
2.4.1.6	मसलन्द सामान खरिद	पटक/ संख्या	1	0.84	0.85	100	1.03	0.85	100.00
2.4.9.4	पुस्तक तथा जर्नल खरिद	वटा	1	0.25	0.25	100	0.21	0.17270	69.08
2.4.12.1	कार्यालय सामाग्री छपाई	महिना	1	0.69	0.70	100	0.80	0.65716	93.88
2.4.13.1	कार्यालयको पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका	महिना	1	0.40	0.40	100	0.47	0.39	97.50
2.4.14.1	विज्ञापन तथा सुचना प्रकाशन	महिना	1	0.40	0.40	100	0.49	0.40	100.00
2.5.2.47	बेरुजु फर्छयौटका लागि विद्यालय निर्माण कार्यको कार्यसम्पन्न प्रतिबेदन तयारीका लागि प्राविधिक परामर्श सेवा	संख्या	1	1.18	1.19	0	0.00	0.0000	0.00
2.5.7.4	कार्यालय सहयोगी	जना	1	6.75	6.81	100	8.03	6.61758	97.17
2.5.8.5	सरसफाइ तथा सुरक्षा	पटक	1	2.98	3.00	100	3.52	2.90167	96.72
2.6.2.10	शैक्षिक योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा स्थानिय तहका कर्मचारीहरुको क्षमता विकास	जना	10	0.99	1.00	100	1.21	1.00	100.00
2.7.10.46	स्थानिय तहसंगको समन्वयमा कक्षा ८ को परीक्षाको Item Writing Question Bank निर्माण तथा नतिजा बिश्लेषणमा सहजिकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन	पटक	1	1.34	1.3500	100	1.64	1.3500	100.00
2.7.13.22	शिक्षक दरबन्दि मिलानका लागि सहजिकरण	पटक	1	0.45	0.450	50	0.19	0.1595	35.44
2.7.1३.१३७२	विद्यार्थी उपलब्धीको राष्ट्रिय परीक्षण (NASA Test) कक्षा ५ सञ्चालन	पटक	1	1.77	1.7800	100	2.16	1.7790	99.94

2.7.1३.१३७४	कक्षा ३ को NARAN को पूर्व परीक्षण सञ्चालन	पटक	1	0.69	0.7000	100	0.85	0.7000	100.00
2.7.13.30	ऐन नियम तथा निर्देशिकामा उल्लेखित विभिन्न समितिहरुको बैठक सञ्चालन (शैक्षिक कार्यक्रम)	वटा	1	0.66	0.6700	100	0.55	0.4500	67.16
2.7.13.126	एकिकृत शैक्षिक सूचना तथा व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थापन	पटक	1	0.66	0.6700	100	0.81	0.6700	100.00
2.7.13.127	चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारी सम्प्रेषण (स्थानीय तहको समेत)	पटक	1	0.66	0.6700	100	0.24	0.19420	28.99
2.7.13.128	विद्यालय एवम स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुलाइ शैक्षिक नीति अभिमुखिकरण (EMF and SMF सहित)	जना	10	1.20	1.2100	100	1.34	1.10800	91.57
2.7.13.129	विद्यालय लेखापालन तथा सार्वजनिक खरिद तालिम	जना	50	1.47	1.48	100	1.79	1.4800	100.00
2.7.13.130	लेखाजोखा केन्द्र व्यवस्थापन	जना	1	0.45	0.4500	100	0.55	0.4500	100.00
2.7.13.1369	विद्यार्थीमा उद्घमसिलता विकासका लागि प्रवर्तनात्मक कार्यक्रम	पटक	१	3.57	3.6000	100	4.37	3.6000	100.00
2.7.13.1370	शिक्षा तथा साक्षरता दिवस	पटक	1	0.89	0.9000	0	0.00	0.0000	0.00
2.7.13.172	स्थानीय तहका लागि योजना तर्जुमा प्रतिवेदन तयारी लगायतका कार्यका लागि प्राविधिक सहयोग तथा क्षमता विकास	जना	10	0.66	0.6700	100	0.81	0.6700	100.00
2.7.13.502	नव प्रवेशी शिक्षकहरुका लागि सेवा प्रवेश तालिम	जना	20	0.50	0.500	100	0.61	0.500	100.00
2.7.13.557	एकिकृत पाठ्यक्रम तथा अन्य परिमार्जित पाठ्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि शिक्षकहरुको क्षमता विकास (प्रशिक्षक प्रशिक्षण)	जना	10	1.25	1.26	100	1.53	1.2600	100.00

2.7.13.731	शैक्षिक गुणस्तर अभिबृद्धिका लागि माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरुसँग अन्तरक्रिया	पटक	1	2.60	2.62	100	3.18	2.6200	100.00
2.7.13.501	स्थानीय तहको समन्वयमा विद्यालय सुपरिवेक्षण तथा शिक्षकको लागि पेशागत सहयोग	पटक	1	2.00	2.0200	100	1.92	1.5796	78.20
2.7.13.11191	अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षाको कार्यान्वयन	पटक	1	1.34	1.3500	100	1.64	1.3500	100.00
2.8.1.4	कार्यक्रम तथा Compliance अनुगमन	पटक	1	1.84	1.86	100	2.25	1.85879	99.93
11	केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ			0.00			0.00		
2.8.1.4	कार्यक्रम अनुगमन भ्रमण			1.84	1.86	100	2.16	1.78375	95.90
2.8.१.६	सरुवा भ्रमण खर्च	जना	1	0.42	0.42	0	0.00	0.0000	0.00
2.9.2.5	गाडी तथा मोटर साइकल बीमा शुल्क	वटा	1	1.49	1.50	100	0.38	0.31292	20.86
2.9.6.1	कार्यालय चिपापान खर्च	पटक/संख्या	1	0.54	0.54	100	0.65	0.540	100.00
2.9.8.1	अतिथी सत्कार	पटक/संख्या	1	0.30	0.30	100	0.36	0.3000	100.00
7.2.3.2	द्वन्दपिडित छात्रवृती (गैरआवासिय)	जना	12	1.67	1.68	100	1.29	1.06	63.10
	ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:			97.72	98.54		97.2	80.17526	81.36
	कूल जम्मा खर्च			100.00	100.84	95.00	100.0	82.45691	81.77

२.३.२ शिक्षक सेवा निवृत्तसुविधा [३५००४०१२३] : वजेट रु लाखमा

क्र स	खर्च/वित्तीयसङ्केतको नाम	बार्षिकलक्ष्य			बार्षिकप्रगति			
		परिमाण	भार	बजेट	परिणाम	भौतिक प्रगति	बजेटखर्च	वित्तिय प्रगति
१	७.३.३.१.१५ सेवा निवृत स्थायि शिक्षकको उपदान	१	४.३०	२५	१	१००	१०.८३०६२	४३.३२

२	७.३.५.१-सेवा निवृत्त शिक्षकको संचित बिदा	**३६**	**३३.००**	१९०	३६	१००	१८१.५७४९९	९५.५७
३	७.३.७.१-सेवा निवृत्त शिक्षकको औषधी उपचार	**३६**	**६२.७०**	३६१.०	३६	१००	३११.४१९७६	८६.२७
	जम्मा		**१००**	५७६.००		१००	५०३.८२५३७	८७.४७

२.२ मुख्य समस्या तथा चुनौती

- इकाइमा लेखापाल, प्राविधिक कर्मचारी र प्रशासन तथा हलुका सवारी चालकको दरबन्दि नभएकोले दैनिक रुपमा सम्पादन गर्नु पर्ने कार्य सम्पादन हुन नसकिनु ।
- विद्यालयहरुले समयमै कार्य सम्पन्नको प्रमाण पेश नगर्दा बेरुजु फर्छ्यौटमा कठिनाइ रहेको
- स्रोत साधनको अभावका कारण इकाइ कार्यालयको रूपमा सञ्चालन गर्न कठिनाइ भएको ।
- ऐन कानुनको अस्पष्टताले शिक्षक भर्ना तथा सरूवा सम्बन्धमा इकाइ र स्थानीय तह बिच समन्वयमा समस्या भैरहेको ।
- स्थानिय तहमा शिक्षा, युवा तथा खेलकूद शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरु शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ प्रति जवाफदेहि नहुदाँ माग गरिएको विवरण समयमै उपलब्ध हुन नसकिने।
- कार्यालयमा गाडी हुनु तर मर्मत सम्भार र उचित इन्धनको व्यवस्था नहुन ।
- इकाइमा खानेपानीको आपुर्तिमा समस्या रहेको ।

२.३ सुधारका उपाय

- इकाइलाई स्रोत साधनयुक्त बनाइ सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

❖ संगठनात्मक सर्वेक्षण गरि इकाइमा लेखापाल, प्राविधिक कर्मचारी र प्रशासनको कर्मचारीको दरवन्दी सिर्जना गरिनु पर्ने ।
❖ इकाइ र स्थानिय तहको अधिकार सम्बन्धि स्पष्ट नीति नियम बनाइ क्षेत्राधिकार किटान गरिनु पर्ने ।

परिच्छेद– ३

३.१ उपलब्धितथा कार्यक्रम विस्तृतिकरण

क्रियाकलापहरु	**लाभान्वित सङ्ख्या**
नयाँ पाठ्यक्रम प्रबोधिकरण प्रशिक्षक प्रशिक्षण	१० जना
अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन	१० वटै स्थानीयतहका शिक्षा शाखा प्रमुखहरु संग
अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयको विद्यार्थी उपलब्धीको राष्ट्रिय परीक्षण (NASA Test) कक्षा ५ सञ्चालन	८ वटा विद्यालयहरुमा
कक्षा ३ को NARAN को पूर्व परीक्षण सञ्चालन	८ वटा विद्यालयहरुमा
विद्यार्थी भर्ना अभियान सञ्चालनमा सहजिकरण	१० वटै स्थानीय तह
स्थानियतहसं गको समन्वयमा कक्षा ८ को परीक्षाको Item Writing Question Bank निर्माण तथा नतिजा बिश्लेषणमा सहजिकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन	२५ जना
शिक्षकदरबन्दि मिलानका लागि सहजिकरण	६ वटा पालिकाहरु
शैक्षिकयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा स्थानिय तहका कर्मचारीहरुको क्षमताविकास	१० जना
एकिकृतशैक्षिक सूचना तथा व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थापन	१२ जना
विद्यालयलेखापालन तथा सार्वजनिक खरिद तालिम	२५ जना
स्थानीयतहका लागि योजना तर्जुमा प्रतिवेदन तयारीलगायतकाकार्यका लागि प्राविधिकसहयोग तथा क्षमता विकास	१० जना
विद्यार्थीमा उद्यमसिलता विकासका लागि प्रवर्तनात्मक कार्यक्रम	३ वटा विद्यालयहरुमा
नव प्रवेशी शिक्षकहरुका लागि सेवा प्रवेश तालिम	२० जना
शैक्षिकगुणस्तर अभिबृद्धिका लागि माध्यमिक तहका प्रधानाध्यापकहरुसँग अन्तरक्रिया	६३ जना
द्वन्द पिडित छात्रवृति वितरण	७ जना विद्यार्थी

क) जिल्लाको एकिकृत शैक्षिक सूचना तथा व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयनमा रहेको ।

ख) १० वटा स्थानीय तहहरु मध्ये साँफेवगर नगरपालिका, पन्चदेवल विनायक नगरपालिका, कमलवजार नगरपालिका, तुर्माखाँद गाउँपालिका, रमारोशन गाउँपालिका र चौरपाटी गाउँपालिकाले शिक्षक दरबन्दि मिलानगरेको, र वाकि ४ वटा स्थानिय तहहरुले चालु शैक्षिक सत्र भित्र शिक्षक दरबन्दि मिलान कार्य गरि सक्ने प्रतिबद्धता गरेका ।

ग) लेखाजोखा केन्द्र सञ्चालनमा रहेको, लेखाजोखाकेन्द्र संयोजकले यस इकाइ संग समन्वयको काम गर्ने गरेको ।

घ) नयाँ पाठ्यक्रम कार्यान्वयन सहजिकरण सम्पन्न गरिएको

ङ) विद्यालय लेखा प्रणाली सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिएको ।

च) **स्थानीय तह र इकाइ वीच समन्वय सहजिकरणका कार्यहरु**

- ❖ स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूमा इकाइबाट नियमित रूपमा प्राविधिक सहयोग प्रदान गरेको ।
- ❖ शिक्षक दरवन्दी मिलानमा इकाइबाट सहजिकरण गरिएको ।
- ❖ नयाँ पाठ्यक्रम कार्यान्वयन गर्न इकाइले प्रशिक्षक तालिक सञ्चालन गरि शिक्षकहरूका लागि स्थानीय तह मार्फत तालिम सञ्चालन गरेको ।
- ❖ शैक्षिक योजना निर्माण सम्बन्धमा स्थानीय तहको क्षमता अभिबृद्धि तालिम इकाइको संयोजनमा सञ्चालन भएको ।
- ❖ प्रगति प्रतिवेदन तयारी र कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।

छ) द्वन्द पिडित छात्रवृतिको रकम ७ जना विद्यार्थीहरुको खातामा निकाशा गरिएको ।

ज) स्थानीय तह र इकाइले संयुक्त रूपमा विद्यालयहरूको अनुगमन र पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने गरेको ।

- ❖ इकाइबाट जिल्ला भित्रका विद्यालय, विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रमको स्थानीय तहको सहभागितामा अनुगमन गरि आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको ।

झ) वजेट वाहेकका अन्य कार्यक्रमको कार्यान्वयन अवस्था :

- ❖ विद्यालयहरुले सामाजिक परिक्षण गर्नको लागि सहजिकरण ।

- विगतका आ.व.को बेरुजु रु. ३,५१,९८,११२।२० रहेको र विगत ५ वर्ष यस इकाइको नाउँमा बेरुजु नरहेको ।
- आ.व. २०८२/०८३ मा अनिवार्य अवकाश तथा राजिनामा दिएका शिक्षकहरुको संख्या ३३ जना
- जिल्ला भरमा ९५ वटा माध्यमिक विद्यालयहरुमा इन्टरनेट तथा कनेक्टिभिटि पुगेकको ।

परिच्छेद–४

४ समन्वय, सहकार्यअसल अभ्यास एवम् नवप्रवर्तन

४.१. असल अभ्यास तथा नवपर्वनात्मक कार्यक्रमहरु

- ❖ जिल्लाको शैक्षिक क्रियाकलाप सञ्चालनमा स्थानीय तहको समन्वय र सम्बन्ध राम्रो रहेको
- ❖ स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूको सहभागितामा विद्यालय अनुगमन गर्ने कार्य गरिएको ।
- ❖ सार्वजनिक शिक्षा प्रणालीको सवलीकरणका लागि स्थानीय तहहरूको सहभागितामा अभिमुखिकरण कार्यक्रम गरिएको ।
- ❖ विद्यालय दिवाखाजा कार्यान्वयनमा सहजिकरण गरिएको ।
- ❖ विद्यालयहरुको सयुक्त अनुगमन गरि पृष्टपोषण दिने गरिएको ।

परिच्छेद–५

निष्कर्ष

यस इकाइको स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम र अख्तियारी बमोजिमका कार्यक्रमहरू कार्यक्रम कार्यान्वय निर्देशिका बमोजिम सञ्चालन भएका तथा इकाइको कार्य क्षेत्र भित्रका कार्यहरू समयमै सम्पन्न गरिएको छ । जिल्लाका १० वटै स्थानीय तहहरू बीच शैक्षिक गतिविधि र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न निरन्तर प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिएको । प्राविधिक कर्मचारीलाई सेवा करार गरि बेरूजु फर्छयौटमा सहयोग पुगेको छ ।कम कर्मचारी दरबन्दि (लेखा, प्राविधिक र प्रशासन) कर्मचारीर न्यूनतम स्रोतसाधनको अभावमा कार्यालय सञ्चालन गर्न र जिल्लाका शैक्षिक कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन र समन्वय गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।